

Kiruna kommun
kommun@kiruna.se

2018-12-19
1 (19)
Dnr-2018:6476

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Högalidskolan årskurs 7-9 i Kiruna kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19- 20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Högalidskolan 7-9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Högalidskolan 7-9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal analyserar kunskaps- och värdegrundsresultat i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande samt identifierar utvecklingsområden.

Undervisning

Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna på skolan ser till att regelbundet inhämta elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt samt göra eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas *i flera delar* av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att lärarna bedriver ett gemensamt arbete för att utveckla förhållningssätt och strategier i syfte att skapa och upprätthålla studiero för alla elever.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning samt ser till att de använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6476) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för Skolinspektionens bedömningar inom området:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1. Skolans värdegrund och uppdrag 2.8 Rektorns ansvar

Sammanfattande skäl för bedömningen

Rektorn skapar i flera delar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp skolenhetens kunskapsresultat och hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Rektorn genomför dock inte tillräckliga analyser av vad i undervisningens förutsättningar och genomförande som påverkar resultaten. Visserligen prioriterar och genomför rektorn utvecklingsåtgärder men dessa saknar delvis koppling till en genomförd analys. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del. I granskningen framkommer också att rektorn följer upp att lärarna i undervisningen bedriver ett medvetet jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Granskningen visar vidare att rektorn i flera delar leder det pedagogiska arbetet och säkerställer att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen.

Rektorns ansvar för uppföljning, analys och utveckling av undervisningen

Rektorn skapar i flera delar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp skolenhetens kunskapsresultat samt hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Rektorn uppger att lärarna gör enskilda analyser för respektive årskurs och ämne som ligger till grund för det arbetsmaterial rektorn sedan gör en skolövergripande analys över. Rektorn tillsammans med personal ur elevhälsoteamet belyser också kvalitetsarbetet ur ett elevhälsoperspektiv där skillnader och variationer mellan olika elevgrupper, klasser, kön samt ämnen identifieras. Dock framkommer vid intervjuer och den insända dokumentationen att resultaten i begränsad omfattning analyseras i förhållande till undervisningens förutsättningar och genomförande. Rektorn uppmärksammar skillnader i resultat mellan olika klasser och ämnen, men

diskuterar och analyserar i liten mån tillsammans med lärarna olika förklaringar till skolans kunskapsresultat. Exempelvis hur undervisningen genomförs och hur väl den fungerar. Lärarna uppger att de analyser man har gjort inte har använts för att utveckla undervisningen. Visserligen prioriterar och genomför rektorn utvecklingsåtgärder men dessa saknar delvis koppling till en genomförd analys. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del, se nedan under Identifierat utvecklingsområde.

Rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn i flera delar leder det pedagogiska arbetet och säkerställer att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Som ett led i detta ska exempelvis samtliga lärare på skolan delta i Skolverkets utbildning i specialpedagogiskt lärande. I några ämnen och arbetslag arbetar lärare för att utveckla undervisningen tematiskt och ämnesövergripande. Granskningen visar vidare att rektorn ger lärarna möjlighet att samverka varje vecka under arbetslagstid, men att denna samverkan främst sker inom respektive arbetslag. Rektorn behöver förbättra förutsättningarna och möjligheterna för lärare och elevhälsa att samverka för att bäst utforma undervisningen så att den kommer alla elever till godo. Lärarna beskriver att det skulle vara bra att få kunskap om elever som inte ingår i det egna arbetslaget för att exempelvis veta hur man ska bemöta dem på bästa sätt. Också elevhälsan uppger att de saknar regelbundna strukturerade träffar tillsammans med lärarna. Rektorn berättar i intervju att han i högre utsträckning vill göra klassrumsobservationer och i samband med detta ge lärarna respons på deras undervisning samt ge ledning i hur undervisningen ska bedrivas och utvecklas.

Rektors styrning av skolans arbete med jämställdhet

Rektorn följer upp jämställdhetsuppdraget samt hur varje enskild lärare arbetar med jämställdhetsfrågor på respektive lärares medarbetarsamtal. Skolan har en likabehandlingsgrupp som driver ett systematiskt arbete där värdegrund- samt jämställdhetsfrågor behandlas och följs upp. Vid intervjun med rektorn och elevhälsan uppger man att jämställdhetsperspektivet "alltid är närvarande" i det systematiska kvalitetsarbetet och att det kontinuerligt förs diskussioner om flickors respektive pojkars studieresultat samt eventuella skillnader i resultaten. I uppföljningen konstateras att det förut var flickor som överlag nådde högre resultat än pojkar men att det nu har blivit tvärtom. Lärarna beskriver att de arbetar på ett medvetet sätt med jämställdhetsfrågor genom att exempelvis variera sina bedömningsformer så att det gynnar både pojkar och flickor. Lärarna uppger att det tidigare år funnits riktade insatser exempelvis på att få flickor att intressera sig för teknik. Eleverna på skolan

beskriver att det inte spelar någon roll om man är tjej eller kille och att "alla behandlas olika men på ett rättvist sätt" och att olika personer får olika hjälp beroende på vad just den personen behöver.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor tillsammans med lärare och övrig personal analyserar kunskaps- och värdegrundsresultat i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande samt identifierar utvecklingsområden.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. I läroplanen anges att för att kvaliteten i skolan utvecklas krävs att verksamheten ständigt prövas, att resultaten följs upp, utvärderas och att nya metoder prövas. Detta innefattar att rektorn sammanställer resultat tillsammans med underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen.¹ Med genomförande avses hur undervisningen genomförs och hur väl arbetsprocesserna i undervisningen fungerar. Det kan exempelvis handla om grad av målfokusering och struktur, studiero och elevinflytande. Det är här exempelvis viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevers lärande och utveckling.² Rektorn kan till exempel behöva underlag för att kunna analysera hur personalens kompetens, värderingar, förhållningssätt och arbetssätt påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen.³ Utifrån uppföljningen bör rektorn, tillsammans med personalen analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, identifiera utvecklingsområden och besluta om vilka insatser som ska göras. För att kunna

¹ Skolverket (2012a) Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet. Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, Stockholm: Fritzes, s.26.

² Ibid, s.28.

³ Ibid, s.33.

utveckla undervisningen behöver rektorn ge personalen återkoppling på sin undervisning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre utsträckning behöver leda utvecklingen av undervisningen samt bredda sina analyser i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande. I detta ligger dels att rektorn tillsammans med personalen ska analysera resultat på ett sätt som synliggör såväl svagheter som framgångsfaktorer i undervisningens genomförande och fatta beslut om hur undervisningen ska utvecklas. Utgångspunkten är de nationella mål och de områden som man har valt att fokusera på i utvecklingsarbetet. För att analysarbetet ska resultera i utveckling av undervisningen behöver rektorn också tydliggöra inriktning för undervisningens utveckling och besluta om vilka insatser som ska göras för att höja undervisningens kvalitet.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för Skolinspektionens bedömningar inom området:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5 a §§ skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (SFS 2011:185)

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande samt 5. Kursplaner med kunskapskrav

Sammanfattande skäl för bedömningen

Undervisningen på Högalidskolan 7-9 är i flera delar varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas utifrån elevernas behov och förutsättningar samt att lärarna arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Undervisningen har i flera delar tydlig struktur och målfokus. Det framkommer dock vid granskningen att eleverna i högre utsträckning behöver bli delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Målfokuserad, och varierad undervisning med ett aktivt lärarstöd

Av intervjuer och observationer framgår att det under de flesta lektionerna finns en variation och växling mellan såväl arbetssätt och arbetsformer och att de innehåller aktivt lärarstöd. Några lärare har exempelvis arbetat mycket med tematiska arbeten och lägerskola vilket synliggör och utvecklar eleverna på flera sätt. Vid de observerade lektionerna är lektionsinnehållet anpassat till lektionstiden och de flesta eleverna bibehåller sitt engagemang tills lektionen är slut. Lärarna arbetar aktivt genom att gå runt bland eleverna för att hjälpa till i skolarbetet eller svara på eventuella frågor och eleverna får snabbt hjälp av läraren när de behöver.

Intervjuer och observationer visar vidare att undervisningen i flera delar är väl strukturerad och målfokuserad. De besökta lektionerna har tydliga inledningar där läraren förklarar lektionens innehåll och upplägg. Lärarna använder olika metoder under genomgångarna, några skriver på tavlan och pratar, någon använder film eller musik. Ofta kopplar lärarna innehållet till föregående lektion. För att säkerställa att eleverna förstår ställer lärarna frågor till eleverna under genomgångarna. På några av de observerade lektionerna förklarar lärarna syftet med lektionen och sammanfattar med ett tydligt avslut. I några klasser har man exempelvis infört bildstöd för att underlätta och tydliggöra syfte och mål för eleverna och i några ämnen använder man lärandematriser.

Individanpassad undervisning – stöd, stimulans och utmaning

Lärarna på Högalidskolan har höga förväntningar på eleverna utifrån elevernas kunskapsnivå och arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av lektionsobservationerna framkommer att lärarna på flera olika sätt uppmuntrar eleverna att göra sitt bästa samt ger positiv återkoppling på elevernas ansträngningar. Vidare motiverar lärarna genom att exempelvis med kroppsspråk visa engagemang och eget intresse för lektionens innehåll. I flera fall bibehåller lärarna elevernas engagemang genom att resonera med eleverna samt ställa relevanta följdfrågor så eleverna får möjlighet att reflektera. Eleverna beskriver i intervjuerna att lärarna är duktiga på att peppa och motivera genom att säga uppmuntrande ord. I

Skolenkäten för elever i årskurs 9 våren 2018⁴ är indexvärdet för påståendet ”Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker” högre vid Högalidskolan jämfört med genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter. Detta stärker bilden av att lärarna har tillit till elevens förmåga.

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas utifrån elevernas behov och förutsättningar. Vid de lektioner som Skolinspektionen besökte var arbetsuppgifterna utformade på ett sätt som gav eleverna möjlighet att arbeta i sin egen takt. Eleverna uppger att de kan få mer avancerade uppgifter exempelvis fördjupningsuppgifter i matematik. Lärarna beskriver att det finns fördjupningsuppgifter för de elever som blir klara snabbt men att det kan variera beroende på ämne och lärare. Lärarna lyfter i intervjun fram matematik som ett ämne som går lättare att bygga ut än exempelvis NO och teknik. Dock uppger lärarna att det är lätt att känna sig otillräcklig och att det kan vara svårt att utmana elever med snabb progression samtidigt som det finns elever som behöver lärarens hjälp i nästan alla delar av skolarbetet. Elevhälsan delar lärarnas bild och berättar att det för en ensam lärare inte går att undervisa en hel klass och samtidigt ge stöd till en elev med stora behov. Elevhälsan uppger att det ändå bedrivs ett aktivt arbete på skolan för att fånga upp och stötta alla elever oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar vidare att eleverna i högre utsträckning behöver bli delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Eleverna uppger att det huvudsakligen är lärarna som bestämmer om undervisningens arbetssätt och arbetsformer och att examinationen oftast består av skriftliga prov efter avslutat arbetsområde. Några elever uppger att de skulle vilja ha mer grupparbete och varierade redovisningsformer. Vidare uppger eleverna att lärarna sällan frågar om genomgångarna eller undervisningen, men att de kan fråga vad eleverna tycker om de skriftliga proven. Det framkommer i granskningen att elevernas utvärdering av undervisningen är lärarberoende och att det ibland förekommer att elever inte får

⁴ Skolinspektionen genomför Skolenkäten för att samla in synpunkter från elever, föräldrar och pedagogisk personal. Enkätresultaten finns på webbplatsen <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-rapporter-och-beslut-fran-skolinspektionen>.

utvärdera medan enskilda lärare arbetar mycket med utvärderingsprocesser i samband med att ett tema avslutas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver regelbundet inhämta elevernas synpunkter om undervisningen med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt och göra eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Ett exempel på hur eleverna kan involveras i planeringen av undervisningen är att låta eleverna berätta om sina erfarenheter och föreställningar kring det undervisningen ska behandla. Utifrån detta kan de sedan bidra med idéer på innehåll, arbetssätt och arbetsformer för det aktuella området. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är av vikt för att läraren ska kunna få ett underlag att utveckla undervisningen. Dessa utvärderingar ska göras kontinuerligt under terminens gång och inte bara i slutet av en termin eller årskurs. Detta är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp.⁵

Trygghet och studiero

⁵ Giota, J (2013) Individualiserad undervisning i skolan – en forskningsöversikt. Vetenskapsrådets rapportserie 3:2013, Stockholm: Vetenskapsrådet

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas *i flera delar* av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för Skolinspektionens bedömningar inom området:

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Kunskaper samt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Sammanfattande skäl för bedömningen

Personalen på skolan bedriver ett aktivt arbete med att skapa trygghet på skolan. Ett visst arbete med att skapa studiero finns men granskningen visar att det i vissa klasser och lektioner ofta råder bristande studiero. Vissa insatser genomförs för att skapa studiero, men lärarna saknar ett samlat arbete för att utveckla gemensamma strategier och förhållningssätt för att skapa studiero. Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del.

Skolans arbete för att skapa trygghet

Skolinspektionen bedömer att personalen bedriver ett aktivt arbete med att skapa trygghet samt motverka kränkningar på Högalidskolan 7-9. I Skolenkäten hade eleverna vid skolan avseende frågeområdet Trygghet en mer positiv uppfattning jämfört med samtliga medverkande skolenheter i riket. En kartläggning, så kallad "Husmodellen" genomförs kontinuerligt av elevernas uppfattning om trygghet i syfte att identifiera och förebygga risker, exempelvis platser där eleverna kan känna sig otrygga. På skolan finns också en likabehandlingsgrupp och en socialpedagog tillgänglig för de frågor som rör trygghet. Likabehandlingsgruppen driver det förebyggande trygghetsarbetet och involverar lärarna samt eleverna med olika uppdrag. Lärarna uppger som exempel att varje arbetslag den här terminen ska komma med förslag på vad man är i behov av att rent konkret arbeta med inom området trygghet för respektive årskurs. Likabehandlingsgruppen deltar också i utredning vid misstanke om mobbning eller kränkande behandling. Skolan genomför också enkäter med trivselsfrågor inför varje utvecklingssamtal och den information som kommer fram ligger sedan till grund för vilka behovsinriktade åtgärder som ska sättas in. Eleverna uppger att en klass under hösten har haft samtal med socialpedagogen om hur man ska bete sig mot varandra i skolan. Eleverna uppger också att man i årkurs 7 vid hälsosamtalet med skolsköterskan talar om samt får svara på frågor om trygghet.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn och personalen är medvetna om nulägesbilden på skolan och ingriper när det uppstår incidenter.

Skolans arbete för att skapa studiero

Personalen på skolan bedriver ett visst arbete för att undervisningen ska präglas av studiero. Elevhälsan uppger att studieron tagits upp som ett "aktivt problem" i fyra klasser. De berättar att man som ett led i arbetet att skapa studiero har köpt in skärmar och satt in resurs i de klasser där behov av att förbättra studieron finns. På de observerade lektionerna som Skolinspektionen genomfört råder studiero så eleverna kan ägna sig åt arbetsuppgifterna utan att bli störda av sina klasskamrater. I intervjuer framkommer dock en varierande bild där man uppger att studieron skiljer sig mellan olika lärare, klasser och mellan olika lektioner. Några elever uppger att det är mycket stök och skrik i vissa klasser och att elever blir störda. Andra elever säger att det oftast är lugnt så att det går att koncentrera sig.

Granskningen visar att det saknas ett samlat arbete för att utveckla gemensamma strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. Arbetet med att skapa studiero samt i vilken utsträckning eleverna involveras i arbetet, varierar mellan olika lärare och klasser. Lärarna uppger att det saknas skolgemensamma diskussioner och att arbetet sker i arbetslagen. Eleverna beskriver att det för dem råder oklarhet i om det finns ordningsregler på skolan och vilka ordningsregler som i sådana fall gäller. Eleverna uppger att olika regler gäller för olika lärare och att några lärare exempelvis samlar in mobiltelefonerna men inte alla. Det framkommer också att lärarna har olika förhållningssätt samt hanterar bristen på studiero på olika sätt. Eleverna berättar också att några av lärarna brukar hyssja när det är stökigt och förklarar att det ger viss effekt på kort sikt men inte genom en hel lektion. Lärarna ger olika exempel på hur de hanterar stök i klassrummet och uppger att tydliga spelregler är viktiga men att de inte har varit helt konsekventa när det gäller ordningsregler.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att lärarna bedriver ett gemensamt arbete för att skapa och upprätthålla studiero för alla elever genom att utveckla gemensamma strategier och förhållningssätt.

Skolinspektionen bedömer att skolans gemensamma arbete med att skapa och upprätthålla studiero under lektioner behöver utvecklas, som beskrivits ovan.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. Detta handlar både om att bedriva ett gott förebyggande arbete samt att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras när de uppstår.⁶ Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för kollegiet att diskutera frågor gällande förhållningssätt och strategier för att säkerställa och upprätthålla studiero. Det är viktigt att eleverna uppfattar att de finns en gemensam hållning kring vad som är tillåtet i klassrummet och att det finns gemensamma ordningsregler.⁷ Som hjälp i arbetet med att skapa studiero kan Skolverkets självskattningsverktyg "Koll på studiero" användas.⁸

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för Skolinspektionens bedömningar inom området:

1 kap. 9 §, 3 kap. 14–15 §§ och 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper samt 2.7 Bedömning och betyg.

Sammanfattande skäl för bedömning

Rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg inom och mellan olika ämnen och elevgrupper. Rektorn för diskussioner och har samtal med lärare och personal utifrån dessa analyser. Granskningen visar att rektorn inte ger tillräckliga förutsättningar för

⁶ Skolinspektionen (2016c) Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Stockholm: Skolinspektionen s.16.

⁷ Ibid, s. 13 -14

⁸ www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/koll-pa-studiero

lärarna att samverka kring bedömning och betygsättning. Lärarnas förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg behöver därför utvecklas ytterligare.

Uppföljning och analys av lärarnas bedömningar och omdömen

Rektorn har ett fungerande system för att diskutera och analysera skillnader och avvikelser i betyg, inom och mellan olika ämnen och elevgrupper. Exempelvis skillnader mellan flickors och pojkars resultat samt mellan resultat på nationella prov och betyg. Rektorn inhämtar analyser som lärarna gör individuellt i olika ämnen och årskurser. Utifrån dessa analyser för rektorn diskussioner med lärare och personal. Rektorn beskriver att han tillsammans med elevhälsan sedan gör en gemensam analys utifrån detta.

Förutsättningar för att säkerställa likvärdig bedömning

Granskningen visar att rektorn inte ger lärarna tillräckliga förutsättningar att samverka kring betyg och bedömning. Rektorn uppger att det inte finns någon särskild tid avsatt för bedömningsarbetet utan att tiden ligger inom ramen för arbetslagstiden och kan användas både inom och mellan arbetslagen.

Det framkommer i intervjuer att det finns lärare som upplever bedömning som ett ensamarbete och att rektorn inte skapar tillräckliga förutsättningar eller forum för att regelbundet kunna diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Några lärare beskriver hur de arbetar med sambedömning tillsammans med ämneskollegor men att rektorn inte skapat några mötesstrukturer eller lämnat några instruktioner för arbetet. Elevhälsan uppger att det finns elever som berättat att det inte går att få ett högre betyg än E om man lämnar in uppgifter för sent. Vidare uppger elevhälsan att det saknas samsyn kring undantagsbestämmelserna i skollagen samt hur den ska användas vid betygsättning.⁹

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i flera delar uppfyller kvalitetskriterierna inom området Bedömning och betygsättning men att utvecklingsområden finns.

⁹ 10 kapitlet 21 § skollagen

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning samt ser till att de använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Enligt läroplanen ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållanden till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Rektorn bör skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma elevprestationer.

Läraren behöver tillsammans med andra lärare skapa en samsyn om hur underlag kan utvärderas allsidigt vid betygssättningen. Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till.¹⁰

Rektor behöver se till att samtliga lärare på Högalidskolan 7-9 får möjlighet att diskutera hur de bedömer och betygsätter elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla former för att strukturerat samarbeta kring bedömning och betygssättning. Likvärdighetsdiskussioner kan bidra till att lärarna utvecklar sina bedömarförmågor och förtrogenhet med kunskapskraven och därmed främja en likvärdig och rättvis bedömning. För att ytterligare öka kvalitén i ett sådant arbete kan även utbyte ske mellan skolor. Som

stöd i arbetet kan lärarna använda sig av Skolverkets allmänna råd om betyg och betygsättning.¹¹

På Skolinspektionens vägnar

X Veronica Bonivart Säfström

Beslutsfattare

Signerat av: Veronica Bonivart Säfström

X Helen Lundell Sjöberg

Föredragande

Signerat av: Helen Lundell Sjöberg

I handläggningen av ärendet har även Anders Holmgren och Linnea Lundberg medverkat.

¹¹ Skolverket (2018) Betyg och betygsättning, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Fritzes. (s.22 f)

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 23 oktober 2018 och den 24 oktober 2018. Besöket genomfördes av Helen Lundell Sjöberg och Anders Holmgren.

Högalidskolan är en grundskola, F-9-skola med totalt cirka 450 elever som är centralt belägen i Kiruna. Årskurs 7-9 har cirka 290 elever indelade i 4-5 klasser för varje årskurs. Inför högstadiet övertar skolan elever från Bergaskolan, Jukkasjärvi skola, Luossavaaraskolan, Sameskolan och Tuolluvaaraskolan. Lärarna i 7-9 är fördelade i tre arbetslag: årskurs 7, 8 samt 9. Enheten har två specialpedagoger, en socialpedagog och en studie och yrkesvägledare samtliga vilka ingår i det lokala elevhälsoteamet.

I Skolverkets officiella statistik finns beskrivning att 73,6 procent av eleverna har uppnått kunskapskraven i alla ämnen vilket är en något högre siffra än Kiruna kommun totalt.